Boiarskiego Ks. Ant. Nepo. Dzień niestworzo-
nego słońca równym apostolskiey nauki
światłem Piotra y Pawła światu ukazuią-
cy iaśnieyszy czyli Kazanie w SS. Piotra y Pawła

Concion[illegible]

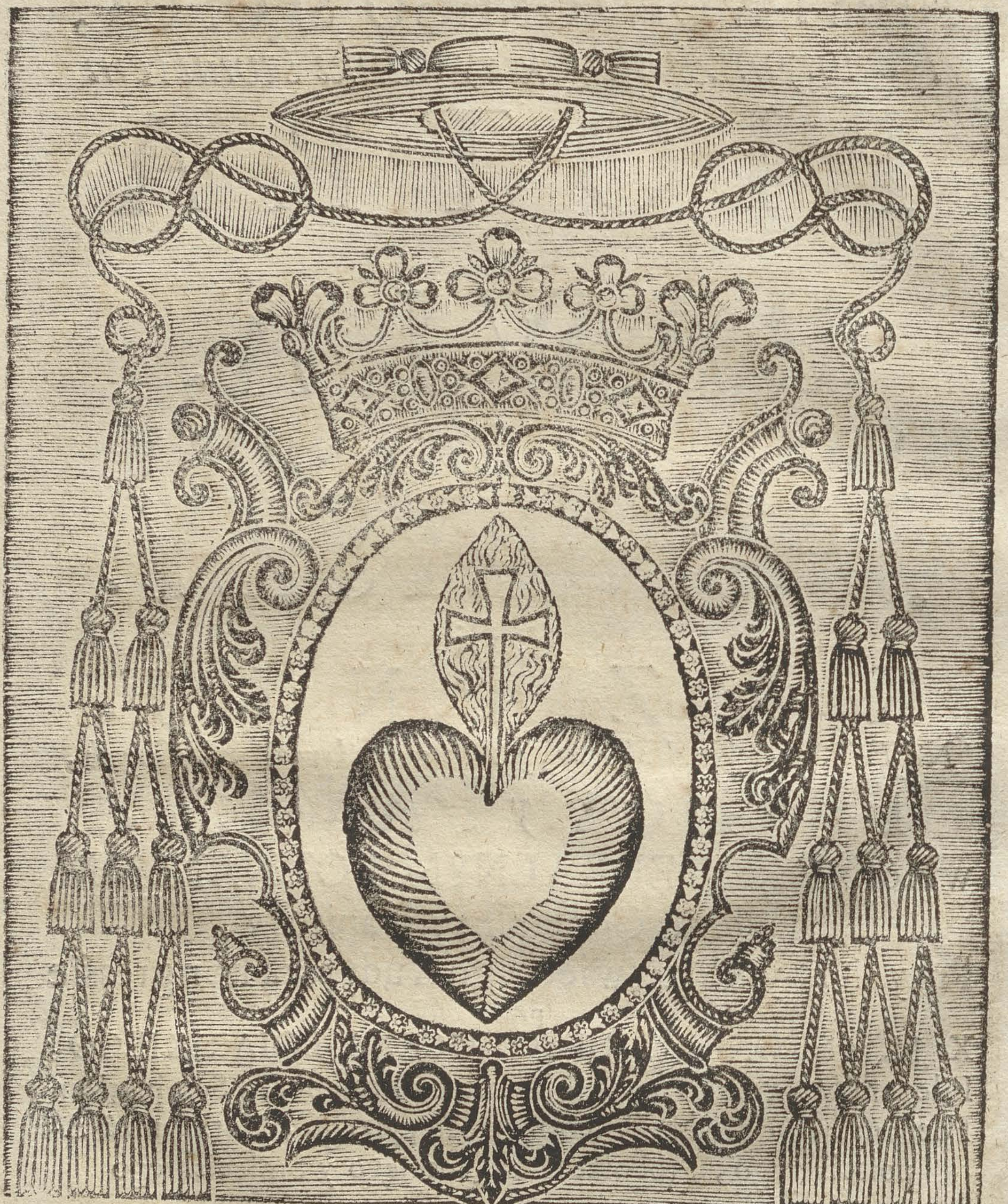
Bojarskiego ks. Ant. Nep.

Dzień niestworzonego słońca równym apostolskiej nauki światłem Piotra i Pawła świata uczyniony jaśniejszym.

DZIEN
NIESTWORZONEGO SŁONCA,
Rownym Apostolskiey náuki światłem
PIOTRA
y
PAWŁA,
SWIATU UCZYNIONY
JASNIEYSZY.
Czyli
KAZANIE,
Ná Fest Swiętych Apostołow, y Męczennikow Chrystusowych,
PIOTRA *y* PAWŁA,
w Kośćiele KATEDRALNYM POZNANSKIM,
Podczás Generalney Kápituły,
Przy licznym Prześwietnego Audytorá kongressie
przez
X. M. ANTONIEGO NEPOMUCENA BOIARSKIEGO, Filozofii Doktorá, Teologii Moralney Professorá, Seminarium Poznáńskiego Prefektá, Kollegę Mnieyszego, Notaryuszá Apostolskiego, Proboszczá Zręmskiego y Smiećiskiego
MIANE.
Roku ktorego Niestworzone Sprawiedliwośći SŁONCE. Swiátu dźień zbáwienny sprawiło 1747. Dniá 29. Czerwcá.

W POZNANIU, w Drukárni AKADEMICKIEY.

IN STEMMA,
PERILLUSTRIS MECÆNATIS

Leva cor in Cœlum ne putreſcat in terra. *S. Auguſtin: ſerm: 50. de temp.*

Munus noſtrum eſt oratio noſtra, altare verò noſtrum eſt cor. *S. Iſidor: l. de conſt: vit: & virt.*

Nobile Regnum poſſidet, qui cor ſuum poſſidet. *S. Bern: tract: de inter: dom: c. 24.*

Caſtitas eſt Chriſti jucundum diverſorium, terreſtriſq; clypeus cordis. *Joan: Clim: gr: 15. de caſtitate.*

PERILLUSTRI CLARISSIMO, & ADMODUM REVERENDO DOMINO,

D. M. CASIMIRO LACHOWICZ,

In Alma Universitate Cracoviensi Philosophiæ Doctori, Ecclesiarum Insignis Collegiatæ Pilecensis, & Foraneo Leloviensi DECANO, Parochialium in Kroczyce, & Mrzygłod PRÆPOSITO, S. R. M SECRETARIO, Mecænati Amplissimo.

DUO LUMINARIA *Oratoriô umbratilis facundiæ observata astrolabiô, dum in lucem publicam prodeunt, sub TUI Nominis Auspiciis gaudent videri:* Perillustris Clarissime, & Admodùm Reverende Domine, Mecænas Colendissime. *Sublime etenim in Firmamento Ecclesiæ occupârunt Hemisphærium, hinc etiam sublimem requirunt Animū, in quo ampla profundendi luminis reperiendo spatia, magnificentiùs Orbi inclarescant. Miramur clariorem Hyperionis faciem, dum in expolitis refractô radiô superbit subjectis, quidni & hæc* DUO LUMINARIA, *in bene limato mentis TUÆ dyaphano, ex ipsa sui splendoris aggregatione pulchriùs non resplenderent. Non satis illis erat intra sui sphærā in amplissima* ILLUSTRISSIMI AA.

radiare corona, ni & ad TE *suum dirigerent jubar, in Quo præcelsæ virtutis sedes, scientifici receptaculum luminis observatur. Imo placet* PRINCIPI APOSTOLORUM PETRO Tibi Principi, *quia* CASIMIRO, DOCTORI *Gentium* PAULO, TIBI *in Universitate Cracoviensi* LAUREATO, *propriam largiri præsentiam. In apogæo supremi motûs HÆ Orbis Christiani* INTELLIGENTIÆ; *ad TE in auge Ecclesiastici constitutum Honoris devolvuntur; in Cœlesti jam depositæ ærrario HÆ Orbis & Urbis* CORONÆ, *Tibi* CASIMIRO, *Cujus caput aurum optimum, de condigno offeruntur. Plurima in TE fas est spectare Lumina, non tantùm innatîs coruscas dotibûs, præclarô omnigenæ probitatis rutilas nitore, sed & Literariô totus refulges Phæbo, à quo minora Phenomena illustrantur, suumq; abundè mutuantur splendorem. Non hyperbole loquar, statim TU à prima Juventæ aurora non dilexisti tenebras, hanc sciens esse Musis amicam, Scholasticô (ut transeam Vatum commenta;) in eruditorum Cœlum vexisti Pegasô, mox meridiem perfectæ scientiæ habiturus. Primæva TUA tenella ætas, si non semita Virorum potius vocanda, nuda fuit tabula, in qua: TU ipse Apelles, egregia virtutum duxisti lineamenta. Liquidæ ceræ juveniles assimilentur anni, Tu ex hac cera, ad Aram Craciæ Palladis accendisti cereos, ad quos jam pro tunc de hoste ignorantia funera celebrabas. Unum vix transegisti lustrum, illico de TE illustria Jagellonica Minerva formabat omina, cujus cordi nondum septennis adhæseras totus. Nec horoscopus TUUS vultusq; animi index, spem & vota fefellit, crescebas sapientiâ & ætate, dubium relinquens, cujus grandius monstrâsti incrementum, quandò Annos iuveniles, in profectu morum & Literarum antevertere conabaris. Ibas de virtute in virtutem nullô Orbiliô ferulam tenente, vel censuram severô superciliô minitante. Prima TUA fuêre rudimenta declinare à malo, & facere bonum, syntaxis morum optima, juxta regulam omnigenæ probitatis. Pöësis sine omni cæsura, dulcia cantica drammatis, Cœlestis Parnassi Apollini CHRISTO decantabas, vel* Diviniori *Camænarum* Matri Immaculatè Conceptæ DEIPARÆ VIRGINI, *cum* TUTELARI TUO *occinebas. Ferreô alii conatu de Atticæ glebæ visceribus ad animi thesaurum eruunt clenodia, hæc TIBI in superficie patuerunt, Qui vix primîs labrîs dulcem gustâsti Hypocrenen, illico quidquid tantùm in fundo Scientiarum Freti latitabat exhausisti. In Palæstra Eloquentiæ nectar conceptuum, svavia sensuũ,*

mella

mella eruditionis profundens, etiam Rhetoricam Cœlestem tractabas, in qua præcipuus Tropus Metaphora fuit, seu translatio cordis à mundanis ad Cœlestia. Figuræ celebres Rejectio omnis vanitatis, Præoccupatio omnigenæ virtutis. Commovisti sedulus stadiodromus scholasticam arenam, de qua Tibi ad Syrium irrequieti laboris Periclea còálescebant fulmina, quibûs nunc ceu Alter Elias, glacies resolvis peccatorum, super rebelles Cœlo tonas Typhæos, è pupillarum Nubibus nimbos educis lachrymarum. Hos virtutum & artium calles, veloci & inoffenso decurrens pede, in summo humaniorum stetisti Literarum. Verùm non hìc meta scientiarum avidi magnanimi Animi TUI, Philosophum agere debueras, Qui jam moribûs philosophari didiceras. Biennalis Philosophiæ Cursus à TE consumatus, non Discipulum TE demonstrabat, sed Magistrum, quod si Discipulum & Auditorem, certè talem, qualem habuit Plato Stagiritam. Rationalem Scientiam dum sublimi revolvebas mente, ipsa planè Intelligentia videbaris, in qua non alia formabas argumenta, nisi in forma Intellectualium & Moralium Virtutum, quæ de TUO Subtilis ingenii enuntiabantur subjecto. Propter exactam in Physicis & Metaphysicis, Cœlestium & terrestrium cognitionem, abstractione mentis à materialibus usus, supra mundana tollebaris. Ipsa Pallade Arbitrâ certamen de TE Scientiæ inierunt, quæ illarum Te sibi peculiarî privilegiô vendicaret, verùm TU facili negotiô certamen diremisti, cùm unus omnibus sufficeres. Euripum Philosophicum feliciorî naumachiâ, quàm olim Trismegistus cùm tranâsses stetisti in ipso eruditæ Hersonessi littore, Scientificîs illius benelotus undîs, gemmeâ eruditionis prædâ adornatus. Lateant multos ob immensitatem suam difficilia dogmata, hæc TUÆ sagacissimæ menti obvia fuere, ut certum sit tenere: apud Reginam animorum sapientiam TE fuisse ab arcanis. Post collectas in encyclopædiam naturales disciplinas, Gracia Pallas, erudita tempora TUA binâ circumdat lauru, quibus insigne decoramentũ inde, quòd hanc redimiverint frontem, quam plusquam Erythreæ in salso sudoris conceptæ marigemmæ, distinxêre. Publicè renuntiatus Doctor dum ascenderas Cathedram, illico Philosophicus Peripatus TE novum Aristotelem salutavit. Quidquid enim de Entis Universitate, sublime, ampla volumina sunt locuta Palæstris, TU hæc omnia penetrâsti feliciter, mente alta, comprehendisti, districtô ingenii acinace, quæq; nodosa sapienter resolvisti. Plenæ docta contentione Categoriæ, Stagyritâ, sphingem in sensu, verbisq;

bisq; foventia ænigmata, Oedipum, naturalium secreta rerum, TE suum Plinium agnoverunt. Imo nullus erat tam intricatus argumenti nodus, quem subtili non resolveres acumine, nulla tam nodosa difficultas, quam evidenti non facilitares doctrinâ, nulla tam obscura veritas, quam præclarô ingenii non illustrares lumine. O Beatæ tanto Præceptore studiosæ Mentes! in quo subtilitas cum soliditate, soliditas cum claritate, claritas cum facilitate, rara aliis reciprocatione eminebat. Redierat tunc illa tēporum felicitas, ut TU Isocrates, TuosTheopŏpos haberes, & Theopompi TE suum haberent Isocratem. Sub Te Chirone, quis non Achilles? sub Te Anaxagora, quis non Pericles erat? Testor Illustres & Magnificos Dominos, JOSEPHUM OTFFINOWSKI, FRANCISCUM REMER, *Illum* Bracłaviensem, *Hunc* Cracoviensem DAPIFERIDAS, *præcelsæ Indolis, magnarum Dotū senibus vix concessarum*, Nobiles Ascanios. *Qui in Comitiis Prosovicensibus, Cracoviensîs Palatinatûs, sub præsentia TUI ore floridissimo Gallicanos agendo Hercules, TE suum probârunt & demonstrârunt Cyneam, quibus verborum flosculîs in æstu langvētem malorum fulcivere Patriam, Illi TIBI componebantur in cydarim, quâ hybla facundiæ, insipidas res dulcorâverunt Poloniæ, hæc TIBI in sapidissimam laudis ibat portionem. Obstupuerunt Proceres Sarmatiæ, gravîq; redactâ palpebrâ, magis supraIllorū, quam nuper Papirii svavem oris elegantiam, attoniti hæserunt, quòd multorum annorum serie quærendos, in Illis viderint Oratores; simulq; TUO ingeniô, nihil æstimabilius, TUO ore, nihil floridius, TUA in rebus agendis activitate, nihil magnificentius judicârunt, cui tantùm æstimationis inde venit, quantùm Conchæ ex enutrito à se unione, vel serenissimo ex radiis Hyperioni. Testor in Orbe Lechico scientifica luce radiantia Sydera, Magna* NIELEPCIORUM, LUBONSCIORUM, SADOWSCIORUM, DOBINSCIORUM, OTFFINOWSCIORUM, GRABOWIECCIORUM, REMERORUM, ŁODZINNIORUM, VIHAUZERIORUM, *aliorumq; Nomina, quæ à TE Fonte sui luminis, mutuata splendorem, clarissimîs sapientiæ fulgoribùs, Sarmatico Septemtrioni illuxerunt. Testor publica Universitatis Cracoviensis Athenæa, ex quibus plures sublimiorum scientiarum periti, quàm ex Lycæo Aristotelis prodierunt. Non tot illa jactata carminibùs Trojæ fatalis equi moles Duces, ac Bellatores effudit, quot Viros eruditos fœcunda Tua parturiit Pallas. E Philosophica Cathedra, in Publicis disputationibus, quæ*

pro-

proposuisti Argumenta, si Metempsichosis admitteretur, Ipse Princeps Sophorum, vel Divinus Plato loqui videbaris. Stagyritica arena TE operoso allaborante Triptolemo Laureas germinabat, TE veriore Perseo illam calcante, studiosarum in coronamentum frontium rosæ pullulabant. Novus eras in doctis certaminibus Annibal, cum hoc tamen discrimine, quòd Ille venenum in annulo, TU antidotum, & salutarem scientiæ succum habebas in ore. Verus docendi sciendiq; amor Te sollicitabat adeò: ut tunc TIBI tantùm summa quies fuerit, cùm, doctiloquô strepitu sonarent Porticus, & Stoæ Sophorum, tunc jucundus consessus, mensaq; festiva, cùm non deessent sales eruditi. Tuum Caput Bibliotheca Scientiarum factum, ex quo quilibet didicere poterat, quidquid optimi voluerit. Immensus est Laudum Tuarum ex doctis literis syllabus, soli nonnisi Archimedi ad computandum reservatus. Parum TUÆ ducebas virtuti Philosophicas nosse disciplinas, nisi etiam Theologicis capacissimum ingenium admoveres, ut non tantùm de rerum naturis Aristoteles, sed etiam de Divinis loquaris Plato. Didicisti Scientiam Sanctorum, cùm Tractatū de Scientia DEI revolveres, liberam voluntatem, penè necessariam potentiam effecisti, dum considerata voluntate DEI cuncta optimè volentis & disponentis, uno objecto hoc est Summo Bono irrefragabiliter adhærere jussisti, extra raptum Pauli DEUM mentis oculô, lumine Fidei, perfusô vidisti, dum Tractatum de Visione DEI specularcris. Solò octenniò post adeptam Lauream, in ejusmodi labore erudito consumptô, Vir in omni scientiarum genere ut octo, imo omni numero absolutus evasisti. Sacris tandē admotus Aris, in victimam TE Illis Totum obtulisti, novus Apostolus, non una tantùm laborabas nocte, ut non nihil DEO caperes. Novit hoc ingenium TUUM, pium & eruditum, Alma Studiorum MATER UNIVERSITAS CRACOVIENSIS, *hinc TE ad altiorem, quem TIBI meritis extruxisti, promovet gradum, dum Canonicatum Ecclesiæ D. ANNÆ, simulq; Præfecturam Pœnitentiariorum ibidem, ultrò offert. Certabat cum* ALMA MATRE *innata modestia TUA, quæ maluit potius Honores mereri, quàm habere, vinci tamen debuit prævalente sapientia, quæ: quamvis in Te extra omnem fuerit ambitum, exābienti attamen se Honori resilire non valuit, utpote argumentô convicta: parum sepultæ distare inertiæ celatam virtutem. Coaptatus igitur inter Canonicos, omnibus Canon & Regula vitæ extitisti, gradatim scilicet Honorum fastigia conscendere, unum-*

quemq; informans, dum fixus in unius Canonicatûs ſtatione, altiores gradus à Cœlo tantum & virtute expectaveras. Benemereri contentus, quàm præcoci ambitu bene merentium orbitam tranſcendere. Volupe eſt anhelantibus ingeniis citò creſcere, & plærumq; Dignioribus palmam præripere; Tuus moderatus animus, auſpicio Canonicalis Dignitatis contentus, ut dignior evaſiſſet, laborem uti prodromum Honoris prælegit. Videre TE erat; non modo in Cathedris Publicè diſputantem Philoſophum, verùm etiam zeloſiſſimum Verbi DEI Præconem, ſeu potius in Sacris Exedris perorantem Eccleſiaſten. Videre erat: non tantum Canonicale occupantem ſtallum, aſt etiam pro Sacro Pœnitentiæ Tribunali ſedentem, hominum conſcientias veluti prudentiſſimum Arbitrum diſcutientem, unde innumeras vitæ probitate, morum innocentiâ, inſignis pietatis exemplîs, rectô ad Cœlum tramite animas deduxiſti. Saulum quondam maximè ſuam legem zelantē propriis partibus adjecit DEUS, TE perdito gregi Paſtorem, ut viam quâ itur ad Aſtra demonſtrares, gelida pectora igne ardētiſſimæ charitatis inflammares. Quid dicendū de ſvavi oris TUI affabilitate, quâ ſenſim in Auditorum influendo mentes, ſemel admiſſus pro TUO arbitrio regnas, & in cordibus dominaris. Ipſi muti Templorum parietes, mel in TUA attoniti deprædicant lingva, Sacræ Exedræ de TE inter ſe loqvūtur, quod ſis Hortēſius, illas loquens roſas, quæ odorem virtuti fragrantiſſimum, ſpinas vitiis inferunt pungentes. Ille apud TE verborum ornatus, ex qvo ſtola Gloriæ non uni prodiit; Ille zelus, qui triumphales ignes Cœlo accendit, ille ſtylus, qui funes diſſolvit peccatorum. In Sacris igitur Exedris toties Eccleſiaſticus Demoſthenes, vel Româ translatus Tullius, animos fidelium in triumphum duxiſti, ſvavî hymettô, vel dulci ambroſiâ virtutes implantaſti, vitia extirpaſti, ut non perſvadere dictione, ſed imperare animis audientium videreris; quà Eloqventiæ ſvavitate cum omnibus placuiſſes, ſolum mundum, utpote immundum pene in furorem adduxiſti, cujus vanitatem non ſemel, tam luculenter vivîs Sacri Eloquii coloribus depinxiſti, ut omnibus abominabilis redderetur. Ad TUA ſvaviſſima verba, nullus peccator dolenti pectori non applicuit verbera, ad detonantia altorum ſenſuū fulgura, nullius lachrymîs non pluebat pupilla, ad figurarum lumina, nemo in bonum non accendi videbatur. Integerrimæ vitæ TUÆ exemplîs, id totum probas, quidquid optimum dicis, virtutem quam aliis commendas, Ipſe primus ſervas, vitium quodcunq; execraris

ſolus

solus ignoras fugiendo. Plurima mihi hoc in passu ampliori stylô edisserenda essent, ni ad ulteriora properandum foret, unicum in Te mirabile suspicio, quod cum nemini affectatè placere studueris, tamen omnibus, & potissimum magnis in Republica Nominibus, Principibusq; viris planè invisceratus extitisti. Placuit in TE olim CELSISSIMO, & ILLUSTRISSIMO THEODORO LUBOMIRSKI, S. R. I. PRINCIPI, PALATINO Cracoviensi, CAPITANEO Scepusiensi, *circumspectam Prudentiā, miramq; in rebus agendis activitatem experiri, Cui Primò tanquam Vigilantissimo Pastori Ovile confert CHRISTI, Prudenti Patrifamilias Domum DEI concredit, demum suos in toto reddit affectus. Reddit (inquam) dum omnem dispositionem Bonorum, ad Palatinatum pertinentium, à nutibus TUIS voluit dependere. Virtute Duce, calculò & votô Principis TE ultra promovēte; vix Possessionem Beneficii Kroczycensis adiisti, protinus TE cordis TUI magnetismo traxerat, & fidum tenuerat Ille eruditarum mentium, Magnes* ILLUSTRISSIMUS & REVERENDISSIMUS, D. ADAMUS à Lyptow & Orawa COMES de Komorow KOMOROWSKI, PRÆPOSITUS Cathedralis Cracoviensis, ABBAS COMMENDATARIUS Andreioviensis, PRÆPOSITUS, & OFFICIALIS perpetuus Pilecensis, EPISCOPUS Kiioviensis, COADIUTOR &c. &c. *Hîc Apex & summitas Eruditorum, Consilii aureus Tripos, jam in TE suspexerat dignissimas dotes, jam animadvertit Quis futurus esses, antequam fieres: Vidit in TE solidum ingenium, maturum judicium, & adamavit, Gordios perplexitatum nodos sub tempus Generalis; Decanatûs Leloviensis Visitationis TIBI committendo, optimè gnarus. quòd nemo illos melius solvere posset, unde TIBI crevit Honor, Nominis & Gloriæ amplitudo. Principum Phænix, Pontificum Idæa, Literarum & Literatorum Amor*, EMINENTISSIMUS, ac CELSISSIMUS olim JOANNES in Lipe LIPSKI, Divina miseratione S. R. E. PRESBYTER CARDINALIS, EPISCOPUS Cracoviensis, DUX Severiæ, *dedit documentum Orbi quantum valeant labores TUI, dum Curæ TUÆ, & solicitudini Decanatum Lelovienſem regendum cōmisit. Habet TE ergo simul, & Leloviensis Decanatus suū* DECANUM, *Insignis Collegiata Pilecensis* DIGNISSIMUM PRÆLATUM, *Kroczicensis, simulq; Mrzygłodoviensis Parochia* VIGILANTISSIMUM PASTOREM, *pauperum cœtus Patrem, pupilli & viduæ Primum Tutorem, afflicti Defensorem; Clientes TE suum*

am-

amplissimum MECÆNATEM *habent. Tres gratias quondam Mythologia finxit, in* CASIMIRO *plurimas numeravêre illi: quibus magnopere ob comitatē, & larga beneficia gratiosus extitisti. Enitet in TE verè Apostolicus, in promovendo cultu Divino zelus, dum velut alter Cherubin, flammeo sapientiæ armatus acinace, Terrestem Ecclesiæ DEI Paradisum custodiens, Sacrarum ædium Altariumq; nitorem, indesinenti promoves cursu. Enarrant TUAM munificentiam Sacri Ecclesiæ Kroczicensis Penates, quos jam ruinæ proximos liberali erexisti manu, & diminutam illorum injuriâ temporum dotem, pristino censui restituisti. Et hæc est vera fortis ut mors Sponsæ TUÆ dilectio, Qui semel tenerrimò Illius ductus amore, pretiosò cultu, internô & externo eam exornas decore, curis & expensis non parcis, ne inculta, vel minùs splendida Divinis humanisq; oculis appareat. Hinc excelsarum TUARUM dotum Æstimatrix*, Serenissima MARIA JOSEPHA Principissa SOBIESKA, Magna Ducissa *Lithvaniæ, Russiæ, Prussiæ, &c. &c.* Hæreditaria Domina, *in Pilca, Smoleńsk, & Cedrowice, Olim* Serenissimi Regii Principis CONSTANTINI CONSORS, *Decanatum TIBI Insignis Collegiatæ Pilecensis contulit, & Cætui Magnorum Virorum adscivit. Factus Decanus, an Decas virtutum omnibus affabilis, universis bonus haberis, pulcherrima vitæ institutione, moribus ad elegantiam compositîs, in respectibus fratrum dominarîs, corda demulces, demulcendo TIBI promptiora reddis. Accrescit Gloriæ TUÆ Olympus*, ex Perillustri olim, & Admodùm Reverendo Domino JOSEPHO LACHOWICZ, *Primò Bydlinensi, tandem: (accedente* Illustrissimi, & Excellentissimi Domini, ADALBERTI MECINSKI, Capitanei Ostrzeszoviensis *favore) Niegoviensi Præposito, Leloviensi Decano*, FRATRE TUO, *Cujus; merita Oratoriò recensere syllabo, idem est, ac Fonti luminum Phæbo accensam Diogenis addere facem, aut immenso Oceano exiguas affundere guttas. Videre erat in Viro hoc; omnia Augusta, quanquam non tumida, omnia excelsa quamvis non elata, Qui edecumatus prudentiâ, ingeniô altus, pietate in Deū, liberalitate in proximum dum eminuit, Ipsos Cœlos sibi propitios fecit. In ferreo sæculo Ille gēmeus Cræsus, per inopē turbā tam denso donorū imbre depluebat, quàm nec aurea rameta, nec pretiosas Lydiæ arenas antiquitas quondā in lenimentū laborū suorū, & in stimulū merendi somniavit. Sumptibus propriis Bydlinensē in fundamentis, & tectis refecit Ecclesiā, Niegoviensē majo-*

ri

vi ex parte reædificavit, murô circumduxit, Altaria erexit, diligens decorem Domûs Dei pretiosîs argenteriîs, & apparatibûs auxit, plane affectus ille, qui cum Josepho ab infantia in promovendo cultu Divino crevit in dies, in momenta adolevit. Non prætermitto Perillustrē & Reveren: Dñum M. FLORIANUM LACHOWICZ, S. Thæ Doctorē, Canonicū Cathedralē Vladislaviē: Eccles: Parochialiū Vielicēsis, & Czulicēsis PRÆPOSITUM, Prothonotariū Apostol: ad Clementē XII, & Benedictū Feliciter modernū XIII. Sum̄os Pontifices, in Causa Canonizationis B. JOANNIS CANTII Postulatorē Fratrē TUUM, *Qui in Alma Universitate Cracoviēsi ex gestorū Magnificentia, meritorū gravitate Gem̄a Doctorū, Deliciū animorū, appellandus foret, ni Flos purpureus Virtutū spargens odorem, ex ipsa Nominis ethymologia diceretur. Veterū Æmulator, Fabiorū Orbem & Urbem, ut immortali Gloria impleret, Romanos cōtendit ad Colles, Quos proceritate Virtutis suæ adæquavit. Acclinavit se Illi Vaticana Majestas, ubi Mitris parem advertit animum. Certarunt pleno cultu Purpurati Patres, Quē sua purpuravit Dignitas. Quantā Observantiā, quanta Officia populosissima Ei præstiterit Urbiū Domina, si quis perpēderit, meritò Jubileū dixerit Ejus in Latio præsentiā. Antiqua Græcorū eruditio, tota olim in jactātiam cōposita, septē Orbis Miracula, & totidē suos Sapiētes numerabat, Nostrô Sæculo, Principē Eruditorū Sapientū veneramur* FLORIANUM, *Qui unus: omniū numerū implet, de Cujus ore, quam ex Delphico vate oracula procedunt. Taceo plura:* Magnū Perillustris Reverendissimi Domini NOMEN, *potiùs silentiô, quam scripturientî pennâ veneror, Altissimos in Ecclesia* DEI *Honores precor. Tantîs ergo meritîs, & virtutibûs Amphitheatrum Gloriæ TUÆ constat* Mecænas Observandissime, *Cujus ego minimā partē revelavi, ne modestiæ TUÆ vim inferre viderer. Scio quippe nihil TIBI acerbius esse, quam si id oculis humanis pateat, in quo TU solam Oculi Divini pupillam respicis. Cortinā Tripodem Oraculi obduco & claudo; opellam hanc* TIBI PATRI EMERITISSIMO, *offero, & dedico; quam suscipiendo reconde in gratioso sinu, recondendo Altîs cumulatus Honoribûs, fandidos numerā dies, Ita voveo, & precor.*

Perillustris Clarissimæ Dominationis Vestræ
Devinctissimus Servus.

Author Operis
M. A. B. P. D.T. M. P.P. S.P.

Ojarski.

APPROBATIO ORDINARIA.

PAnegyricam Concionem hanc, ab Illuſtri Clariſſimo, & Admodùm Reverendo Domino M. ANTONIO BOJARSKI in Alma Univerſitate Cracovienſi Philoſophiæ Doctore, Collega Minore, in Academia Poſnanienſi S. Th: Profeſſore, Seminarii Præfecto, Eccleſiarum Parochialium Zrembicenſis, Smieciſcenſis Curato, ſat eleganti, ac erudito ſtylo elaboratam, in honorem Principis Apoſtolorum PETRI & PAULI, Eccleſiæ Noſtræ Cathedralis Tutelariũ, in eadem Eccleſia Cathedrali Poſnanienſi dictam, ſiquidem nihil quod Fidei Orthodoxæ Romano Catholicæ repugnet in ſe contineat, quinimo Populum ad majorem Devotionem, & Sanctis Cultum debitum præſtandum commoveat, ideo ut Typis mandetur facultatem damus. Datum in Reſidentia Noſtra ad Eccleſiam Cathedralẽ Poſnanienſem. Annô Dñi 1748. Die 1. Junii.

JOSEPHUS *Comes de Werbno* PAWŁOWSKI, S.T. Doctor, in Eccleſia Cathedrali Archidiaconus Pſcevenſis, Vicarius in Spiritualibus, & Officialis Generalis Poſnanienſis *mpp.*

KAZANIE.

Tu es Petra. *Mathæi* 16.

Lux veſtra. *Mathæi* 5.

NIc słuſznieyſzego: iáko że przy zápalonych cereałach *Lux veſtra*, dźiśieyſzych Męczennikow *Imioná*, Swięta wyſtáwia Ewangelia, że *Xiążąt Apoſtolſkich* Purpury: *Conſtitues eos Principes ſuper omnem terram*, rubrem kálendarze notuią, że Kośćioł Boży *Chryſtuſowych* Operaryuſzow pamiątkę Uroczyſtym obchodźi Feſtem; ále że dźień ieden Obudwoch Uroczyſtośći náznácza, rzecz uwagi y podźiwienia godna. P. A. Ktoż bowiem w iednym poranku dwie Jutrzenki? w iednym południu dwá Słońcá? kto dwie Luny w iedneyże upatrzył nocy. Trudno wſchod z záchodem, wie- Pſal: 44.

A czor

czor z południem, noc pamroczną, z dniem iáſnym, w iedney czáſu pomieśćić cyrkumferencyi; trudniey *Dwá Niebieſkie Luminarze*:
Gen: 1. ℣ 16. *Luminare Majus ut præeſſet diei, Luminare Minus ut præeſſet nocti*, PIOTRA y PAWŁA, w iednym rownego Splendoru Maieſtáćie, w udźielney dniá iednego pogodźić prezydencyi. *Joſue* 10. Hetmanowi ludu Izráelskiego Jozuemu, práwie dwá dni ná ieden, przytrzymane dla tryumfalney z nieprzyiaćielá wiktoryi zebrało Słońce: *ſta Sol ne moveare*, Dwiema Wo
Joſue 10. ℣ 12. dzom ludu Chrześćiańskiego PIOTROWI y PAWŁOWI czemuż? ieden dźień ná wdźięczną retaliacyą, skąpe notuią rubrycelle. Niemaſz zgody w Niebieskiey Monarchii ná wſpolne Rządy, kiedy ſię zupełne *dominium* poniżſzemu doſtánie Planećie, y naywyżſzy reju niewodźi Jowiſz, y nayſzlachetnieyſze aſtra iá-
Eſter 15. ℣ 14. kim tákim kontentuią ſię *miniſterium: Omnes miniſtri ejus*. Nie zna rok żaden dwoch Panow, przy iednym Dyrektorze Niebieska *Faſces ſummi Imperii*, składa corocznie Rzeczpoſpolita, *Rex unicus eſto*, nigdy dwiema Regnan
Tacitus. tom niepodlega *Nunquam eodem loci concordia cum potentia*. Wielkim záślepiona błędem, przez niepotrzebną zmyślonych Bożkow multyplikacyą, prawdźiwemu czći powinney ubliżaiąca BOGU ſtárożytność, *magnæ ſcelerum cauſæ mortalibus ægris Naturam neſciſſe DEUM*; iednákże inne káżdemu oddawáłá ofiary, inny káżdemu mieśiąc poświęcáłá: Dedykowáłá Styczeń Bifrontowi *in tulelam Juno*, Morskie-

skiemu Neptunowi Luty, uczoney Minerwie Marzec, Wenerze Kwiećień, May Apollinowi, Merkuryuſzowi Czerwiec, Jowiſzowi Lipiec, innym inne konſekrowała Bogom. Z dni tygodniowych zábranym od Rzymian zwyczáiem, każdy Imieniem innego názywamy Planety, żadnego dniem Słońcá rázem y Jowiſzá, dniem Mieśiącá y Wenery niezowiemy; a czemuż Solenna Uroczyſtość PIOTRA y PAWŁA, od dniá tylko iednego ſwoię Nomenklaturę bierze?. Prawdáć to, że Swięte Godnośći y Imioná, przez ſympatyczną cnot wyſokich konnexyą, w nierozerwaney ſtátecznego przymierza mieſzczą ſię unii. Wysłał po dwoch Uczniow ſwoich Chryſtus, ná opowiadánie Národom Ewangelii: *Miſit illos binos ante faciem ſuam in omnem Civitatem & locum.* Luca 12.
Ktoż nieprzyzna? iáko w iednoſtayney około zbáwienia ludzkiego pracowali zgodźie. Przypatrował ſię ieden z Doktorow zámknionemu w Arce Noemu: *incluſit eum Dominus deforis*, y pytał: co zá pociechá kilkamieśięczne Patryarchy więźienie rozrywała? y ſam ſobie odpowiada; Uroczyſta Noego rádość; pokoy, iedność zámkniętych w Arce: *ſolenne gaudium fuit alta pax, & unitas animantium in arca.* Gen: 7. ℣ 16.
Ciągną Tryumfalny Chwały Boskiey woz, z pompatyczną honoru ſwego eſtymacyą, rozdźielne nietylko poſturą, ále y náturą czworo Ezechielowych zwierząt, zobopolney iednák ſobie dotrzymuią zgody: *junctæq; erant pennæ eorum, alterius ad alterum.* Chwali Piſmo u Ma- Ezech: 19. ℣ 9.

teuſzá iedność, przez allegoryczną Kroleſtwá Niebieskiego do gorczycznego źiarná kom-
Math: 13. ℣. 31. paracyą: *Simile eſt Regnum Cœlorum grano ſynapis.* Tu ćiekáwa záchodźi kweſtya: czemu iednemu ziarnu niewielu? lecz Sylweirá ná te kommentuiąc słowá, odpowiada; bo źiárno gorczyczne, znáczy wiernych *Chryſtuſowych*, ktorych lubo wiele ieſt, przez zgodną iednák duſz y ſerc unią, iedno w ſobie wyrażáią źiar-
Sylv: q. 3. in Math. no: *quia ſignificat Fideles, qui licèt plures ſint, eſt tamen eis cor unum, & anima una, & ob hanc unitatē unum granum dicitur.* Ale iednák PURPURATOM Apoſtolskiego kołá ile tym, ktorych Słáwa, Honor, y praca w Winnicy Chryſtuſowey, po cáłym rozeſzłá ſię świećie:
Psal: 18. ℣ 4. *in omnem terram exivit ſonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum*, ſzczodrzeyſzá ná ſolenną pámiątkę dni náleżáłá dyſtrybutywa. Náleżało w czáſowe klepſydry zbieráć: to łzy PIOTROWE, to poty PAWŁOWE, ſwoy dźień PIOTROWI, ſwoy PAWŁOWI wymierzać. Náleżało tym *Dwiema Nayiasnieyſzym Luminarzom*, rownym Apoſtolskiey náuki świátłē, Swiát cáły ták dobrze oświecaiącym; że iey ćiemnośći piekielne przytłumić nie po-
Mathæi 16. ℣ 16. tráfią: *non prævalebunt adversùs eam*, Solenną dni rozdźielnych uczynić multyplikacyą. Dźień tedy dźiśieyſzy oſobliwego podźiwienia godźien, w ktorego poránku dwie Jutrzenki, w południu dwá Słońcá, *ad veſperas* dwie świetne upatruiemy Fosfory, ktory od dwoch Apoſtolskich Imion, ſwoię denominacyą bierze

rze. Alboż niedźiwna, że dwoch Kośćielney Monarchii Rządzcow, dźień dźiśieyſzy, niby ieden *accidentalis gloriæ*, Tron obeymuie! Alboż niedźiwna, że dwiema Męczennikom iednoż *rubrum* zásłużoną farbuie Purpurę! że dwiema rozdźielnie wypracowanym Operaryuſzom, Kośćioł Boży iednodźienną w nádgrodę náznácza Uroczyſtość: *acceperunt & Ipſi ſingulos denarios.* Sáma dźiśieyſza Ewangelia, czyni nieiáko w tym trudność, y podźiwienie, Elogiarne PIOTROWI piſze Panegiryki: *Tu es Petra*, PAWŁA w translatę puſzcza; iákoby PAWEŁ wraz z PIOTREM, w Apoſtolskich niepracował Miſſyach. Czy dla tego? że PIOTR y PAWEŁ, gruntownie przy Opoce Chryſtuſowey ſtoiąc: *Petra autē erat Chriſtus*, ná Męczeńskie tyrannie, niewzruſzone skáły, lub twarde opoki; *Tu es Petra.* Czy dla tego? że PIOTR y PAWEŁ, ieſt iedną *Corporis Eccleſiaſtici* Duſzą, *unum corpus, & unus ſpiritus, ſicut vocati eſtis in una ſpe vocationis Veſtræ.* Czyli dla tego? że PIOTR y PAWEŁ, ieſt Kaſtor z Polluxem, *concurſu Feſtivitatis ſuæ* nierozdźielną ná Firmamenćie Kośćielnym ſpráwuiąci konſtellacyą. Czy dla tego, że iedną ſerc ſzczerym ku BOGU zápalonych áffektem, popiſowali ſię zelozyą. Oświadczył ſię PIOTR nieraz, ále po trzykroć z nieugasłą ku BOGU miłośćią: *Domine Tu ſcis, quia amo Te*; ále y PAWEŁ podobnym goreie ferworem, gdy ſię z tym przed świátem proteſtuie: *Quis nos ſeparabit à charitate Chriſti?* I ztąd

Mathæi 20. ℣ 10.

ad Epheſ: 4. ℣ 4.

Joannis 21. ℣ 15.

ad Rom: 8. ℣ 35.

ći Swiętych w Apoſtolskiey Eminencyi Purpuratow PIOTRA y PAWŁA Heroiczne czyny, sławę, pochwały, Elogia, iedná w ſobie skoncentrowałá Uroczyſtość, że Ich miłość Chryſtuſowa, ażard życia zá Honor Boski: *Nos zelus Superum, Superûm nos junxerat amor*; przećiwko wſzelkiey ſwego Feſtu skonfederował exdywizyi, *ut uno die, uno loco, unius tyrăni tolerarent ſententiam*, *&* *ſangvinem profunderent.* Nie wchodzą w dyſpartyment Uroczyſtośći PIOTR y PAWEŁ, bo Ci Swięći w Kośćiele Tryumfuiącym WODZOWIE, żadney nieczyniąc ſcyſſyi, zupełney w śćisłym przymierzu dotrzymuiąc ſobie realnośći, iednym wyſokich cnot, wielkich prac ſercem dobiiali się Niebá: *de Eorum meritis atque virtutibus nil diverſum, nil debemus ſentire diſcretum*, upomina Swięty Leo. Nie idą ná podźiał Feſtu ſwego Pilni Tey Prześwietney Bazyliki Goſpodarze, bo ná Apoſtolską Godność, iáko elekcyonalne Swiętych Wigilancyuſzow wotá uczyniły rownych, ták krwawe wylane poty około rozſzerzenia Wiáry Swiętey, we wſzyſtkim ſobie podobnych, ſzczęśliwa BOGA Wſzechmogącego wizya, ſobie nieodmiennych *nam Illos & electio pares, & labor ſimiles, & finis fecit æquales.* Nie będę ia przez dłużſze inweſtygować erotezye? dla czego PIOTR y PAWEŁ w iedney dniá iednego mieſzczą ſię prezydencyi, do ſzkoły tę kweſtyą odſyłam. Chwycę ſię Piotrowey skáły, *Tu es Petra*, w ktorą Káznodźieyskim uderzywſzy ſtylem, Tryumfal-

Maximus hom: 5. de Petr: & Paul

S. Leo ſerm: 1. de Petr: & Paul.

Idem.

fal-

ſalnych ná pompatyczne SwiętychApoſtołow Elogia, dobędę ogniow, y dalſzym zechcę obiaśnić dyskurſem: że PIOTR y PAWEŁ, rownym Apoſtolskiey náuki świátłem, *Lux veſtra*, Dźień Nieſtworzonego Słońcá, świátu uczynili iáśnieyſzy. Mowić o Swiętych Apoſtołách záczynam, *Ad Majorem Tuam Gloriā*, ktory ieſteś *Antiquiſſimus dierum*, przy łaskáwey Przeświętnego Audytorá áttencyi, o ktorą upraſzam.

UMysliłem probowáć; że przy rownym Apoſtolskiey náuki PIOTRA y PAWŁA świetle, Dźień Nieſtworzonego iáśnieyſzy Słońcá; ztąd iednák áni *Abyſſo Luminis*, naymnieyſzey iskierki, áni Nieſtworzonemu Słońcu, nowego niedodaię promienia, AA. Wiem dobrze; że kropla nieprzyczyni morzá, iż bezdennemu Oceanowi rzeki w niego wpadáiące, nic niedodadzą do pełnośći: *Omnia flumina intrant in mare, & mare non redūdat*. Ktożby Eccleſ: 1. atomem nádſtáwił Olympu? ktoby Niebotyczne niskim pagorkiem ſztukował Alpes? ktożby Libańskich wyſokość Cedrow, niepotrzebnym wyżey wznośił poſtumentem!. Trudno rzeczom podmieśięcznym nowego przydáć ſplendoru, trudno ſtworzonym Luminarzom większego przyczynić luſtru, trudniey Nieſtworzonemu Słońcu: *Extingvit lumine lumen*. Wyznáwam práwowiernie Nieograniczonego, Nieskończonego, Nieodmiennego we wſzyſtkich ſwoich przyległośćiách BOGA, wyznáwam, że Nieſtworzonego Iſtoćie Słońca,

áni ubliżyć, áni przyczynić naymnieyſzego nie można światłá. Przećięż co do słońcá máteryalnego náleży; ktorego lubo ćiężko y ná ieden podźwignąć gradus, ten mi dźień ſpráwuie wiádomſzy; ktory czemu południe od poránká iáśnieyſze? czemu od tego dniá ſchyłek ćiemnieyſzy? pewną y náleżytą ſtwierdza przyczyną. Zaden y ná iednę kroplę nieprzyſporzy Heleſpontu, ten mi go iednák obſzernieyſzym uczynił, ktory mnie; iák ſię od brzegu do brzegu otoczony cyrkuł rozlewa źiemi, dogmatyczną aſſercyą uwiadomił. Tym ſpoſobem: DWA Kośćielnego LUMINARZE Firmamentu, dwie świętne w rękách Chryſtoſowey Oblubienice LAMPY, dwá *LUMINA ad revelationem Gentium*, ſporządzone PIOTR y PAWEŁ, iáko Im przyznáie Auguſtyn Swięty: *Hi duo electi ſunt ad duorum populorum ſalutem, PETRUS ad Judæorum, PAULUS ad Gentium*, rownym Apoſtolskiey náuki światłem, Dźień Nieſtworzonego Słońcá, świátu uczynili iáśnieyſzy. Z Apoſtolskiey bowiem PIOTRA y PAWŁA náuki, dorozumiał ſię świát Przedwieczney Mądrośći, z náuki PIOTRA y PAWŁA, zábrał pewną o BOGU wiádomość, *ſcientiam de DEO*, zábrał nieodmienną o Kondytorze, o Rządzcy, o Prowizorze ſwoim umieiętność: *Qui terram inertem, qui mare temperat univerſum, & Urbes Regnaq; triſtia*. Z náuki PIOTRA y PAWŁA, doſzedł początku wiecznośći ſwoiey, doſzedł pierwſzey nieodmienney rzeczy, uſtawicznie mieniących ſię

S. Auguſtin: ſerm: 2.

ſprá-

ſpráwy: *DEUS Cauſa cauſarum æterna non mutabilis, non interitura.* Z náuki PIOTRA y PAWŁA poiął onę arytmetykę, ktora w Tráktáćie ſwoim, żadney Iſtoty Boskiey niećzyni multyplikacyi: *DEUS Trinus in Perſonis, unus in Eſſentia.* Poiął ten alfabet, ktory we dwoch literach *A* y *O*, rzeczy wſzyſtkich iák początek, ták koniec zámyka: *DEUS Alpha & Omega rerum.* Ktoż świátu oczy otworzył? że niewyczerpane Nieſtworzonego Swiátłá obaczył zrzodło: *DEUS Abyſſus luminis?* PIOTR y PAWEŁ, obadwá *Filii Lucis.* Kto świátá ćiemnotę, grubym záślepionego Pogáńſtwá błędem uleczył? PIOTR y PAWEŁ, niby dway Aniołowie, dla zbáwienney od BOGA zesłáni medyki: *Data eſt Illis gratia curationum.* Kto Xiążęćia ćiemnośći z świátá wyrzućił? dway Apoſtolskigo kołá XIĄZĘTA. Kto *fatuos* świátowey mammony przytłumił *ignes?* PIOTR y PAWEŁ, iaſną *Ignis Conſumentis* demonſtracyą. Kto okropne niedowiárſtwá rozpędźił nocy? PIOTR y PAWEŁ, *Lumen Fidei* od wſchodu rozśiawſzy do záchodu. Kto o prawdźiwym BOGU, *in ſplendoribus Sanctorum* mięſzkáiącym, niewiádome uwiadomił źiemiany? kto Swiátło z Swiatłá pochodzące, *Lumen de Lumine*, remonſtrował národom? PIOTR y PAWEŁ, po wſzyſtkich Páńſtwách opowiádáiąc Ewángelią: *euntes, docete omnes gentes.* Y ztąd, lubo nic do Iſtoty Nieſtworzonego Słońcá, Swięći nieprzyczynili Apoſtołowie, ále co do pewnośći, co do náſzey náleży informacyi,

Ariſtoteles.

1. ad Cor: 12

Mathæi 28. ℣ 19.

C Dźień

Dźień Jego rownym ſwoiey náuki swiatłem, świátu uczynili iáśnieyſzy.

Niewyliczam rożnych dnia ákcepcyi, iáko nie o słońcu máteryalnym mowię, ták nie o dniu náturalnym. Coż materyalne słońce, tylko luminárz od BOGA w czáśie produko- *Geneſ: 1. wany, *in tempore fecit*, dla dźiennego ádminiſtracyi świátłá, *luminare ſolis ut præeſſet diei.* Coż Nieſtworzone Słońce, BOG ſam Słoneczny ośiadáiący Maieſtat, *in ſole poſuit taber-* Pſal: 18. ℣ 5. *naculum ſuum*, Swieći materyalne słońce, cáłemu przyświeca świátu, *totum circumſpicit orbem*, ále nie wſzyſtkim iednáko, *non idem in omnes.* Jednoż wſzędźie z iednemi rozpośćiera ſię promieniami, *non exoratus exoritur*, ále nie iedne influencye, nie iednákowe ſpráwuie skutki, *non idem in omnes.* Między błądzących policzone planetow, záwſze ſię iednego Zodyaku trzyma, iedno wſzyſtkim dogadza, *omnibus ſufficit unus*, ále nie iedno dyſpenſuie świátło, tu utemperowaną, tu gorętſzą áeryą ſpráwuie.

Mane recens ortô Titan delectat Eolô,
Urit at in medio cuncta calore die.

Ránnym wſchodem, ile w rożową przybránc purpurę, *rubet in ortu*, kontentuie káždego *delectat Eolô*, do południowego wygurowawſzy ſię punktu zbyt dogrzewa, *urit at in medio cuncta calore die.* Przykrzy ſię południowym kráiom, że im zbytecznym dopieka upałem, pułnocnym niemniey przykrzy ſię narodom, że ich nieogrzewa, *non idem in omnes.* Jednym

dźień

dźień ieden, puł roká, drugim tyląż noc o-
kropną ſpráwuie, tu złote, gdźieindźiey ſre-
brne ſzáfuie kruſzcze, gdźieindźiey ołowia-
nych niedáie. Słońce Nieſtworzone, iáko ieſt
niewyczerpanym wſzyſtkich świátłośći Zrzo-
dłem, ták wſzyſtkim zárownie świeći, záro-
wnie dogadza, *omnibus ſufficit unus, & idem in
omnes* wſzyſtkim wſzyſtko, *omnibus omnia fa-* 1. ad Cor: 9. ℣ 22.
ctus ſum. Wſzyſtkie rozumne kreatury, nád-
przyrodzonemi łask nieprzebránych obſypuie
dárámi, *dextera eorum repleta eſt muneribûs.* Pſa: 25 ℣ 10.
Słońce materyalne, lubo ſzybkim dźienną kur
ſoryą odpráwia biegiem, iednák w iáſnośći
ſwoiey przy Ekliptycznych mutuie kádency-
ach, wiecznośći według Litery Páńskiey, tu-
ſzyć mu trudno: *Sol obſcurabitur.* Ták dni ie- Mathæi 24. ℣ 29.
go, ktore ogniſtą ná wſchod wzniosłſzy ſię
károcą, po pamroczyſtym rozśiewa powietrzu
Sol flammigeris mundum complexus habenis, ſpar- Claudianus:
git diem meliore coma, dni krotkie, dni z ſzyb-
kiemi upływaiące wodámi, dni uſtáiącé, *dies
mei, ſicut umbra declinaverunt*, dni ſamym tyl- Pſalm: 101. ℣ 12.
ko do obiáśnienia służące oczom. Słońce Nie-
ſtworzone, iáko początku y końcá niema, iá-
ko w ſwoiey áni ſię mieni, áni uſtáie iáſnośći,
iáko trwa z wiecznośćią, ták dźień iego bez
końcá, bez początku, dźień nigdy nieodmien-
ny, dźień wieczny, dźień ſámemu tylko wiádo
my, y widomy rozumowi: *dies una, quæ nota eſt* Zach: 14. ℣ 7.
Domino. Dźień tákowy, y wśrzod nocy okro-
pney widzą; ktorym świátło Wiáry S. rozum
oświeca. Dźień tákowy, y pod czás náyiaśniey

ſzego ćiemną nocą ſtáie ſię południà, gdźie zupełney o BOGU Wiáry niedoſtáwa. Nie zda ſię máteryalna zrzenicá do ſzczęśliwey dniá tákowego wizyi; bądź y ſtoocznym Arguſem, ieżeli ná rozumne faluieſz oko, Dniá Nieſtworzonego niedoyzrzyſz Słońcá. Nápadá ná dwoch ludźi Eklezyaſtyk, z ktorych ieden zápatrzywſzy ſię w gorę, áni oká ſpuśći ná źiemię, nad nim epigraphe: *Oculi ſapientis in capite ejus*, drugi ćienia ſię trzyma, áby więcey nie Ecleſ: 2. zbłądźił *cum lem: ſtultus ambulat in tenebris*. Rzekłbym ia, że to monſtrum nie człowiek, ktorego nogi widzą iák chodźić, y to ieſzcze w ćieniu: *ambulat in tenebris*, gdyby go Korneliuſz człowiekiem nie ochrzćił, te słowá Cornelius mowiący: *Sapiens oculos in capite habet, quia excelſa Cœleſtia & Divina ſpectat, ſtultus cum in pedibus, quia nonniſi terrena cogitat, & amat*. Ták dálece znáć głupiego, znáć mądrego po oczách, oczy głupiego w nogách, to ieſt w rzeczách podłych, źiemskich, y niskich: Oczy mądrego w głowie, to ieſt w rzeczách wyſokich, w rzeczách ſzlachetnych, w rzeczách Niebieskich położone. Głowne mądrego oczy, *oculi in capite*, nic inſzego nie ſą, tylko rozum prawdźiwą oświecony wiárą, práwą urektyfikowany nauką, od źiemskich rzeczy odległy, w Niebieskich zánurzony. Tákie tylko oko Miſtycznego záśiąga Febá, tákie oko Dźień Słońcá Nieſtworzonego widźi, y poymuie. Sławni Okuliſtowie SWIĘCI APOSTOŁOWIE dźiśieyśi PIOTR y PAWEŁ, przypra-

wi-

wiwſzy głowne świátu oczy, rownym Apoſtolskiey náuki świátłem niewiadomych umysły, nieumieiętnych rozumy, obiaśnili: *Petrũ & Paulum in tantum apicem Gratia Dei provevexit, ut Eos in Corpore, cujus Caput eſt Christus quaſi geminum conſtitueret lumẽ oculorũ.* PIOTR y PAWEŁ, pierwśi w Akádemii Chryſtuſowey Profeſſorowie, wyexplikowali, że iálna, że okulatna mądrość, principalne o BOGU y o Niebie mieć powinna ſtáranie: *Non ſit alter DEUS præter me.* Wyexplikowali, że ludzki rozum nie inne ſzczęśliwośći ſwoiey mieć powinien obiektum, tylko nieskończonie Dobrego BOGA, rozumne kontentuiącego, y zupełnie náſycaiącego deſideria: *Deus impleat omne deſiderium noſtrum.* Wyexplikowali, że inaczey ludzkim BOG rozumem bydź poięty niemoże, tylko przez wewnętrzną ſpekulacyą, ktora ná abſtrakcyi myśli od rzeczy źiemskich, od rzeczy ſtworzonych funduie ſię. Uczynili dyſtynkcyą dniá od nocy, świátłá od ciemnośći, odźielili położone nád firmamentem wody od źiemskich fluentow, godność, zacność, y świętność Niebieskich rzeczy, podłośći, niskośći, y nikczemnośći źiemskich przełożywſzy: *Aquæ firmamenti ſunt res Cœleſtes, aquæ ſub firmamento ſunt res terrenæ*, expozycya uczonego Orygenesá. Náuczyli Swięći Operaryuſzowie plewy wyrzucać, á wyborne *pro tempore meſſis* záchować źiarno: *palea eſt, quod* [bonum] *temporale granum, quod ad animarum ſalutem ſpectat*, słowa Hubertá. Pokazali Swięći Rybacy *faciam Vos*

S. Leo ſerm: 1. de S. Petr: & Paulo.

Deuter: 32. ℣ 39.

ad Phip: 4. ℣ 19.

Origenes.

Hubertus.

Mathæi 4. ℣ 19. *Piſcatores hominum*, że dla połowu Niebieskiego Kroleſtwa, nie w lewą przemiiaiacych zbiorow śiećí zápuſzczáć, *illi piſcãtur ad ſiniſtram*, *Sylveira.* *qui quidquid faciunt, faciunt propter bona temporalia*, ále w práwą podobaiących śię BOGU *Joan: 20. ℣ 6* zabiegow, *mittite in dextram navigii rete.* Remonſtrowali Swięći Aſtronomowie, że nocny Plánetá mieśiąc, źiemskich ſygnifikator, odmienności pod nogámi, to ieſt w kontempćie, w zárzuceniu u człowieká bydź powinien: *Luna ſub pedibus ejus.* Remonſtrowali, że nie mieniącemu śię w właſney iáſnośći słońcu, sfera głowy náleży; to ieſt, że BOG wiecznie ieden w uſtawiczney myśli, w uſtawicznym rozumney kreatury bydź powinien upragnieniu: *Euſtachius.* *Lunam ſub pedibus habet, qui terrena deſpicit Cœleſtia concupiſcit.* Remonſtrowali, że dni doczesnych marnośći, ſą dni iáko dym przykre, oſtre, y z dymem we mgnieniu oká przemiiaią- *Pſ: 101. ℣ 4.* ce: *Defecerunt ſicut fumus dies mei.* Dźień záś Niebieski, ieſt dźień niewymownych poćiech niewymownych roskoſzy, dźień bez miáry, bez terminu, bez końcá weſoły. Tákim ſpoſobem PIOTR y PAWEŁ otworzyli głowne świátu oczy, wyrobiwſzy to ſwoią náuką: że mogł rozeznáć, co skończone, co nieskończone, co zmyślone, co iſtotne, co ſtworzone, co nieſtworzone dobro, wyrobiwſzy to: że przez oddalenie oczow od znikomych obiektow materyalnych, mogł śię wewnętrzną w Wiekuiſtego BOGA zápatrywáć zrzenicą: *Oculi ſapientis in capite.* Tym ſpoſobem PIOTR y PAWEŁ

WEŁ, rownym Apoſtolskiey náuki światłem, Dźień Nieſtworzonego Słońcá, świátu uczynili iáśnieyſzy.

Exodi 37. Ják BOG Wſzechmogący rozkazał, ták wyrobiono lichtarz dźiwny złoty, z czyſtego, y wybornego metallu, z skrzydłámi czyli piorámi, z ktorego pochodźiły kieliſzki, y lilie czyſte: *Fecit candelabrum de auro mũdiſſimo, de cujus vecte calami & ſcyphi in modum nucis, & lilia procedebant.* Exod: 37. ℣ 17. & 18. Dźiwno mi, co był zá lichtarz ták wſpaniała ſtrukturá, z kieliſzkámi nakſztałt orzechá; lichtarż przed BOGIEM z liliami, y dobrze: B O G niewinny Baránek y czyſty, *CãdorLucis æternæ, & Speculum ſine macula,* Sap: 7. ℣ 26. miedzy liliami tylko przebywa, w mundycyi, w kándorze czyſtośći kochaiący ſię, *agnus paſcitur inter lilia*, tylko że z piorámi y kieliſzkámi; *de cujus vecte procedebãt calami & ſcyphi*, przy kieliſzkách, piorá bárdzo chwalebnie, dałby to BOG, áby w Polſzcze okryślone były, y opiſáne menſury, nie tákby przy puarách święta z domow wylatywałá ábſtynẽcya, *& lucernæ caſtitatis* nie ćmiłyby ſię, álbo też dla tego przy kieliſzkách piorá tám wyrobiono, że iák ſobie podochoći kuflowa kompania, to ſzklenice przećiwko náturze ſwoiey latáią, iako tám niegdyś *calices dæmoniorum*, álbo że wielu przy ſzklenicách skrzydeł doſtáią, nád inſzych wylatuią, y Senatorskich *neſcitur quibûs meritîs*, chcą dolećieć krzeſeł, czáſem z infimiſty, przy puarách skrzydlaſty Merkuryuſz, *facient ſibi pennas*. Tylko że kieliſzki robiono ná- 1. ad Corint: 18. ℣ 21. Pſalmo 23.

kſztałt orzechá, *in modum nucis* bywa to często, iż nieieden niebywſzy proſzony, przyśiędźie ſię do kompanii: áż tu pytáią, *amice ad quid veniſti?* Zgryźie nieieden ſarkazm iák orzech, *ſcyphi in modum nucis*; áleć ſię znayduią tácy, iák słup ná grobli, ktory choć wewnątrz gniie, uderzy tedy y owedy łala, poſtáremu nieodba, byle ſię ná niego lało, *ſcyphi in modum nucis & lilia*, kieliſzki nákſztałt orzechá, y lilie, ieſzcze gdyby roże przy kieliſzkách, nie dźiwowałbym ſię, zákwitną nieiednemu roże ná twarzy, przy częſtey kolei, átoli: że y lilie przy dzbanách nienowiná; wiele ſię tákich znáyduie liliiek, ktoreby prędko uſchły, gdyby ſię w nálanym dzbanuſzku nie maczały. Przy tych to kieliſzkách zácmi ſię *fax honeſtæ mentis*, kwiát niewinnośći opadnie, y wigor żyćia uſchnie, *cum adhuc ſit in flore areſcit.* Mnie ſię widźi, lepiey było opiſáć, iáka apparencya świátłá ma bydź w Kośćiele ná tym lichtarzu, iák wyſokie, y wielofuntowe świece, á tákby więkſza wydáwałá ſię świátłość tego luſtru. Dáie ná to rácyą uczony Maldonatus: *Melius non potuit lucere in igne, quàm in nitore proprio.* Ten lichtarz figuruie przez ſię Godność Apoſtolską, Apoſtołowie Swięći, y Operaryuſzowie w Winnicy Chryſtuſowey, ſą to świátłá, y goráiące pochodnie ná tym lichtarzu, iákolch ſam Chryſtus názywa: *Vos eſtis lux mundi, & Lucerna ſplendens ſuper Candelabrum.* Między temi wſzyſtkiemi, ſą náypierwſze dwá Náyiáśnieyſze świátłá dźiśieyſi APOSTOŁOWIE PIOTR

Job 10. *Maldonatus.* *Eccl: 26 ℣ 11*

PIOTR y PAWEŁ, ná publiczny świátá cáłego wyſtáwione widok, iáko przeyzrzał Izáiaſz Prorok: *Ego Vos poſui in lucem Gentium, ut ſitis in ſalutem, uſq; ad extremum terræ.* Isaiæ 42. ℣ 6 Uſtąpćie tu precz ná ſtronę luſtrowne ná pozor, iáſnoświetne ná oko ludzkie źiemskich świáteł ſplendory, ktorebyśćie náwet z Niebieskiemi podobno komparowáć śię śmiáły luminarzámi, gdy by was Prorok Páński zelotycznym nie skonfundował aforyzmem: *Tenebræ & non lux, caligo & non ſplendor.* Amos 5 ℣ 20 Ná ſtronę błyſzczące śię tylko, bo zá iednym gaſnące dmuchnieniem, *uno pereuntia flatu*, świátowym przyświecáiące Tyrezyaſzom światełká; ná ſtronę Tryumfalne Weſtalskich u Rzymian Bogiń ognie, pałaiące niepowśćiągłą flammą Sycyliyskie Wezuwiuſze, kiedy dźiśieyſze nierozdźielne *Lumina* PIOTR y PAWEŁ, iáko im przyznáie Swięty Leo: *Duo iſta præclara Divini germina ſeminis*; wſzyſtkie rozpędzaiąc ćienie, oſobliwſzym Wielowładnego BOGA przywileiem, ſwoie w Kośćiele Chryſtuſowym rozpośćieráiąc promienie, w nowe świát cáły przybrały świátło: *Cœli facti ſunt Apoſtoli, habētes in ſe Solem Juſtitiæ & merita.* S. Arnob: in Pſal: 58. I nieták wydátny gwiazdolitego Niebá Olymp, wyiskrzonemi z śiebie iáśnieie promieniami, lubo iſtotne ūtrzymuie świátło, *lumine ſplendidior omni*, iáko Kośćielny śiedmio-pagorczyſtego Rzymu Firmament, nieugasłą tych dwoch Miſtycznych Pochodni ſzczyći śię illuminacyą, zá świádectwē Chryzoſtoma: *Non ita Cœlum ſplendeſcit, quan-* S. Chriſoſt: homil: 32.

do radios ex ſeſe demittit, ſicuti Româ Duas illas Lampades ubiq; terrarum effundens. Ktory ſentyment poetyczną *Venantius* ſtwierdza aſſercyą:

Venantius. Libr: 3.

Cœlorum Portæ, lati duo Lumina mundi,
Ore tonat Paulus, fulgurat Arce Petrus,
Inter Apoſtolicas radianti luce coronas,
Doctior Hic monitis, Celſior Ille gradu.

Nie ták krzák Moyżeſzow płomieniſtym gorzał pożarem, *rubus ardebat, & non comburebatur,* iák PIOTR y PAWEŁ, nieprzytłumiona raz zábranego przedśięwźięćia, nie tylko ku BOGU, ále y ku trzodźie Chryſtuſową Krwią odkupioney exárdeſcencyą: *O! admirabile lumen, in partem ſortis Sanctorum in lumine.* PIOTR tedy y PAWEŁ, dwá nayprzednieyſze Cereały, ná lichtarzu Apoſtolskiey Godnośći, cáłemu przyświecáły świátu: to Boskiey miłośći ogniem, to prac Apoſtolskich ferworem, to nienáruſzonego kándoru ſplendorem, y iáko Nayiaśnieyſza *Pharos*, lawiruiących po bezdennym przećiwnych inſultow morzu, do zbáwiennego prowádźili portu, o ktorych mowić ſię może, co Caſſyanus o Paulinie Nolańskim Biskupie, świątobliwośćią, y umieiętnośćią znácznym Mężu wyraźił: *Paulinum Nolanum Epiſcopum Sanctitate, & ſciẽtia præditum, quaſi Pharum lucidiſſimã dicit Caſſianus.* Gorzały te Swiętne Lampy, *Lampades ejus, lampades ignis*, Prowidencyonalną ſámey Wſzechmocnośći Boskiey ſporządzone ręką, to Oleiem Mądrośći, to Oliwą wyſokiey świątobliwośći,

Exodi 3. ℣. 2.
S. Paulus ad Colloſien: 1.
Caſſianus Coll. 18. c. 1.
Canticorũ 4.

to

to promieniem cnot świętych; gorzały nieustannie, y naygrubſze błędow niedowiarſtwá, grzechow rozpędzały umbry: O! *lucerna digne ſuper candelabrum Eccleſiæ poſita, quæ latè Catholicis Urbibus, de ſeptiformi lychno paſtum oleo lætitiæ lumen effundens, denſas licet hæreticorũ caligines diſcutis, & lucem virtutis à confuſione tenebrarũ ſplendore clarifici ſermonis enubilas.* Zdánie Pauliná w Liśćie 41. o Swiętych Apoſtołách. S. Paulinus Epiſt: 41.

Geneſis 1mo, Stworzył PanBOG źiemię, *creavit terram*, ále ią pamroczyſte záraz opanowało chàós, *tenebræ erant ſuper faciem abyſſi*, Geneſis 1mo wyprowadźił z Wielowładnego ſwoiego Słowa iáſne świátło, *fiat lux, & facta eſt lux*, ále ie grube przyćmiły pamroki, niebyło żadney między ćiemnośćią y iáſnośćią dyfferencyi, ieden był poranek, co okropny wieczor, *veſpere & mane dies unus.* Máło było ná ſtworzonym świetle, więc, áby noc ćiemna innym dworem od dniá iáſnego chodźiłá, dwá wielkie ná Firmamenćie záwieśił Luminarze, *fiant duo Luminaria in Firmamento*, wten czás noc od dniá oddźielona, *ut dividant diem ac noctem*, wten czás doskonáła źiemi ſtánęłá illuminácya. Uformował BOG człowieká z źiemi, *formavit Dominus hominem de limo terræ*, Hebrayczyk czyta: ſtworzył BOG człowieká prochem, álbo brełą źiemi: *Plaſmavit DEUS hominem pulverem, vel lutum de terra.* O! źiemio rozumna, Hebræ. o! źiemio żywa, iákeś ſobie ná złe przez twoie uczynki zárobiłá słowo, *maledicta terra in ope-* Gen: 3. ℣ 17.

 re,

re, o was mowię niewierne przed czásámi Swię tych Apostołow PIOTRA y PAWŁA narody, was *ad vivum* stworzoney historya symbolizuie ziemi, *creavit terram*. Miałyście Przedwieczne w BOGU waszym Swiátło, *DEUS erat Lux*, Swiátło To przyświecało wam, to w Prorockich Duchách, to w ognistych krzakách, niechciałyście go poiąć, *tenebræ non cõprehenderunt eam*. Było między wámi życie oświecaiące człowieká, *& vita erat lux hominum*, ále w was żywey niedostawało wiáry. Było między wámi Słowo Przedwieczne, *In principio erat Verbum*, ále mocy Jego prędzey morskie fluktá, prędzey bezrozumne Moyżeszá
Exodi 14. słuchały skáły, *percussit petram fluxerũt aquæ*, niżeli wásze skáliste sercá. Záczynał Niebieski Gospodarz zbáwienny záśiew, ále uporczywość wászá, twardą y nieużytą stawszy się opoką, tákowey nieprzyięłá seminácyi, *aliud*
Mathæi 4. *cecidit super petram*. Ták o was mowić się mogło, co o ziemi świeżo stworzoney, *terra vacua tenebræ non comprehenderunt eam*. Komuż tedy przypisáć, że ziemia S.? że Kośćioł Chrystusow, w nieustáiącym *sine consortio tenebrarũ* zostáie świetle? PIOTROWI y PAWŁOWI, Dwiema wielkim Luminarzom, *fecit Duo Luminaria Magna*. Innocenty III. pisząc do Imperatorá Konst[antynopolitańskiego *lib*: 1. *Decretal*: przez dwá luminarze wielkie, rozumie po wagę Rządzcow Kośćiołá Chrystusowego, y
Libr: Decr: tit: 33 c. Jolidæ. Godność Krolewską: *Ad Firmameutum inquit Cœli, ideſt Universalis Ecclesiæ, fecit DEUS duo lumi-*

luminaria magna, ideſt duas inſtituit Dignitates, quæ ſunt Pontificialis Authoritas, & Regalis Poteſtas, ſed illa, quæ præeſt diebus, ideſt ſpiritualibus major eſt, quæ verò carnalibus minor, ut quãta eſt inter ſolem & lunam, tanta inter Pontifices & Reges differentia agnoſcatur. Toć PIOTR y PAWEŁ dwá Luminarze, Biskupiey, boApoſtolskiey powagi, gdy od świátłá prawdźiwey wiáry, grube niedowiarſtwá umbry, od poranku Swiętey Religii wieczor bałwochwalſtwá, od dnia Chryſtuſowey náuki noc wſzelkich błędow oddalili: *diviſerunt diem & noctẽ.* Tym ſámym rownym Apoſtolskiey náuki świátłem, Dźień nieſtworzonego Słońcá, świátu uczynili iáśnieyſzy.

Exodi 13. Po ſzczęśliwym wyprowadzeniu przez Dylektá Boskiego Moyżeſzá, z ćiężkiey Faraoná niewoli, naylepiey lud Boży ná oko przeyzrzał, y Dniá Nieſtworzonego Słońcá doznał iáśnieyſzego, kiedy w głęboką záprowadzonemu puſzczą, dwie iáſne ná obłokách pokazáły śię kolumny, y niby zápalone kagańce, błądzącym przyświecały Izraelitom: *Dominus autem præcedebat eos ad oſtendendã viam per diem in columna nubis, per noctem in columna ignis.* Przez te dwie kolumny, *Abulenſis* rozumie dwá Nayiaśnieyſze Kośćiołá Chryſtuſowego *Lumina*, PIOTRA y PAWŁA, *Columna nubis & ignis, quid aliud denotat, quam Sanctos Apoſtolos* P E T R U M & P A U L U M, bo iáko támte proſtą, y nieomylną do obiecáney źiemi Izraelitom remonſtrowáły drogę, ták PIOTR Exodi 13. ℣ 21. Abulenſis.

y PAWEŁ, ná pierwszym Kośćiołá Bożego froncie wystáwione Cereały, świátłem Apostolskiey náuki goreiące, iáko leżącym w grzechowych letargách, ták grubą niedowiarstwá záślepionym ekliptyką przyświecały: *Ardere* S. Bernardus *parum, lucere tantum vanum est; ardere autē, & lucere perfectum*, na szczęśliwą prowadźiły wieczność. Reprezentował PIOTR obłoczystą kolumnę, pod ktorey ćieniē wdźięczny grzesznikom chłodnik, słodki spoczynek. Reprezentował kolumnę, ktora chorym zdrowie, umarłym żyćie, zápamiętałym poznánie śiebie, poznánie prawdźiwego BOGA, uwikłánym w śiećiách piekielnych, uwolnienie dáAmerinus. wałá: *Vincula Ejus, nos liberos fecerunt*. Płynęły z tego Obłoku, obfite wielkiego szczęśćia ná cáły świát zdroie, ile rázy spiekłą grzechową maligną źiemię, *mundus in maligno positus*, rzęśistym Słowá Bożego skropił deszczem, ile rázy otworzywszy katarákty Apostolskiey náuki, miłą ochłodźił rosą, tyle rázy wyborne źiarná, doyzrzałe kłosy, złote żniwo, y cále Niebieską reprodukowałá krescencyą. Schroniał się pod ten Obłok świát, przed upáłem gniewu Boskiego, y lubo nieraz nápięte z łuku spráwiedliwego Sędźiego BOGA, w sercá násze piekielne mierzyły strzały, *arcum suum* Psalmo 7mo *tetendit, & paravit illum*, chcąc tego y owego śmiertelnie zránić, zástáwiał nas y nieprzełamanym stał się puklerzem. PAW E Ł záś reprezentował ognistą kolumnę, według Chryzostoma: *Ignem spirabat, ut nemo eum propius*

ac-

accedere possit. I dobrze: zágrzało się od Tego ogniá wielu oźiębłych w łáſce Boskiey grzesznikow, zágrzały się lodowate zátwardźiáłych Herezyarchow serca, y iáko miętki wosk, *quasi cera liquescens*, przy ogniſtey PAWŁA Swiętego topniały fakundyi, zá świadectwē Ekklezyaſtyká Páńskiego: *Surrexit quasi ignis, & verbum ejus quasi facula ardebat.* Oświecałá tá ogniſtá kolumna ciemne bałwochwalcow rozumy, illuminowałá promieniſtym nieskończoney Mądrośći światłem, tempe geniusze ludzkie, rektyfikowałá błądzących w lábiryncie grzechowym adherentow świátowych, y ná proſtą zbáwienney podroży wyprowadzałá śćieſzkę: *Justorum semita quasi lux procedit, & crescit usq; ad perfectum diem.* PIOTR tedy y PAWEŁ, dwie mocne kolumny, Kośćioł Chryſtusow wſpieraiące, Miſtycznym Sprawiedliwośći iaśnieiące Słońcem, pamroczne rozpędźiwſzy umbry, nową świát cáły przyoblekły illuminacyą, czyli rownym Apoſtolskiey náuki świátłem, Dźień Nieſtworżonego Słońcá, światu uczynili iáśnieyſzy.

S. Chrysostomus hom: 25 & 4. ad Corinthios.

Eccles: 43.

Proverb: 18.

A tu kiedy iuż Káznodźieyska mowá moiá u Epilogu ſtáwa, ſzczęśliwego przy náſtępuiącey Generálney Kápituły, w Tey Przeświętney Kátedrze inchoacyi, w obradách, y konsultách, *Illustrissimis, & Reverendissimis Proceribus exordium* winſzuię. *Non sum quidem augur Apollo*, ieżeli mi się iednák godźi illacye wnośić, wnoſzę *ex præmissis*; że *non vanum omen* Jáśnie Wielmożni, Wielmożni Protektorowie

y Dobrodźiecie, Wáſzych obrad będźie, gdy *faventibûs aſtrîs*, PIOTRA y PAWŁA *ad locum Conſilii* wychodźićie; bo iáko z weſołego purpurowey iutrzenki oká, niekwilącego ſię z rádośćią wyglądamy poránku, ták z tych Dwoch Jáſnoświętnych Luminarzow, ktoby proſzę iáśnieiącego *abſq; deliquio luminis in auge felicitatis*, nieſpodźiewał ſię Febá, á iák niegdyś cáłá Germánia, dwiema *in Oriente* dźiwowałá ſię Luminarzom, ták tu ná tym Prześwietnym Niebie: *ubi quot Viri tot Joves, tot Mercurii & primæ magnitudinis ſydera*, iuż przy dniu, *in meridie multiplicabuntur ſoles*, cáłey ná ádmiracyą Polſzcze. Będą zápewne Twoie Prześwietna Kápituło niewzruſzone obrády, gdy od tákich Głow, *ex quorum ſapientiſſimis cerebellis Pallas ſi iterum naſceretur vellet naſci*, ſwoie *arbitria* biorą, y iák tám niegdyś *Roma ſedēdo ſtetit*, ták ICH Honor, przy Waſzych mądrych, y poważnych Seſſyach, iáko záwſze w piękney zoſtáie porze, ták w' tey ſámey trwáć *ſæculis* będźie, gdy *in Ara conſilii uncti DEI in virtute Excelſi*, nieiedną Honorow *conſecrabitis Hoſtiam*. Nie chwalę tu Prześwietney Kátedry, że Jey Dwá Nayiaśnieyſze PIOTR y PAWEŁ przyświecáią *LUMINA*, nie chwalę *ex Celſiſſimo, & Illuſtriſſimo Sangvine diſperſo*, po Krolewskich Tronách, Senatorskich Subſeliach, wyſokich w Oyczyźnie Miniſteryach, doſyć powiedźieć: co niegdyś Wirgiliuſz ná pochwałę Senatu Rzymskiego nápiſał;

Per Reges actum Genus omne Latinos
- - - - Omnes & Troes, & Arcades hi ſunt. *Virgilius.*

Niechwalę Prześwietna Kapituło, że ieſteś *Seminariũ virtutũ, Unio cordiũ, Deliciũ animorũ, Aſyllus confugientiũ, Theſaurus pauperum*, bo to swiát cáły ná oko widźi, iák wielkie ućiekaiącym śię *pro ſubſidio charitativo*, łask, y niepoliczonych dobrdźieyſtw ſzáfuieſz municẽcye, y iáko słońce w cnotách ſwoich niema mety, według Ekkleżyaſtyká Pańskiego, *ſicut* *Apoc: 1. ℣ 16* *ſol in virtute ſua*, tak Jaśnie W, W. *Protectores* y Dobrodźieie, w ſzczodrotách ſwoich terminal ney nieczyniéie konkluzyi. Ja z mieyſcá mego, *CELSISSIMI, ILLUSTRISSIMI, & REVERENDISSIMI Nominis obſequentiſſimus Cliens, in primo limine felix principium, beatum mediũ, fauſtiſſimũ* w konſultách y obradách Waſzych, *cum demiſſiſſimo poplite* winſzuię. y życzę *exitũ*.

Dźiśieyśi Apoſtołowie PIOTR y PAWEŁ rownym Apoſtolskiey náuki świátłem, Dźień NIESTWORZONEGO SŁONCA, świátu uczynili iáśnieyſzy, my w grzechowych ćiemnośćiách kocháiący śię, dni żyćia náſzego *nigrô notandos calculô* przepędzamy, bo bárdźiey niepráwość, niż właſną duſzę ſobie ſzácuiąc; zá iedno niepomiarkowane chući ſwoiey dogodzenie, wiele dobr, *qui in uno peccaverit mul-* *Eccleſ: 9no.* *ta bona perdet*, á co więkſza: że cáłą niepowetowanych wiecznośćią tráćiemy, śmierć nieſzczęśliwą, prętſze, y ćiężſze kátownie piekielne ſobie czyniemy, y żyćia skracamy: *Non ſit malum impio, nec prolongabitur vita ejus.* Niewi- *Sapient: 8vo*

 dźie-

dźiemy, iák zá zbyteczne ućiechy, lubieżnośći, y wygody ćiáłá, oźiębłośći w nabożeństwie, wielki wstyd, y ćiężka ná strasznym sądźie Boskim, czeka nas kára. Niewidźiemy ták dużey w nas sámych odmiany, że z synow Boskich

Joan:1 ℣12 *dedit eis potestatem filios Dei fieri*, przez grzech synámi gniewu, *filii iræ*, synámi diabelskiemi, á zátym piekłá, nie Niebá wspołdźiedźicámi stáiemy się: *vos ex patre diabolo estis*. Rozeznáć piekłá od Niebá, prawdy od fałszu, zguby od zbáwienia niemożemy, choćiaż nam Prorok Páński pokázuie ná oko; iák zła rzecz iest dla grzechu odstąpić Stworcy swego BOGA: *Scito & vide, quam malum & amarũ est, reliquisse*

Jer:2.℣19 *te Dominum DEUM Tuum*. A co naynieszczęśliwsza iest, cobyśmy powinni ná tę nászę grzechową ślepotę, bárdźiey niż Tobiasz ná swoię żałośnie nárzekáć, *quale mihi gaudium, qui in*

Tob:5.℣13 *tenebris sedeo, & lumen Cœli non video* to się ieszcze z tego ták nędznego kálictwá ćieszemy:

Prov:2.℣14 *Lætantur cùm malefecerint, & exultant in rebus pessimis*. Nieidźie w komput do wiecznośći u BOGA grzechowy czás, czás konsekrowany ślepoćie, nienáleżą do regestru Boskiego te latá, ktore bez cnot świętych przepędzone pożytku, nie Boskiey miłośći upał, ále świeckiemi goreiącego chućiami sercá, zwarzyłá oźiębłość. Te tylko dni liczyć sobie żyćiá twoiego káżdy możesz, ktorych grzechową niezáćmiwszy nocą, według Bonawentury Swiętego:

S.Bonavent: *peccatum est nox obtenebrans rationem*, ták grzechu strzegłeś się, ták BOGU pilnie służyłeś,

że

że ie názwáć Chrystusowemi mogłeś: *Illum diem vixisse te computa, quem non malitia, non invidia, non superbia commaculavit*, Eucheryuszá świątobliwego słowá. Pamiętał dobrze Koronat Palestyński Dáwid, śiła lat miał, kiedy do Pasterskiey laski y trzody, śiłá, kiedy do Krolewskiego berłá, y panowánia był wokowany, niemogąc iednák tych liczyć, w ktore to bezbożnym ná cudze przyiaźni poglądał okiem, to bezsądnie niewinnych zábiiáć kázał: *ponite Uriam ex adverso belli*, chcący wiedźieć ktore BOG *in catalogum meritorum*, do regestru zásłużonego przyiął, o liczbę dni swoich Bogá pokornie prośi, *notum fac mihi Domine finem meum, & numerum dierum meorum quis est!* nam ná przykład: żeśmy tych lat, dni, y godźin, niepowinni ráchowáć, ktore w łásce Boskiey ubumarłemi żyiąc, ná wieczną u Niego zárabiaią nam niepamięć.

S. Eucharius

2. Reg: 11. ℣ 15.

Psalmo 38. ℣ 5. & 6.

Piszemy nád Kátedrą Twoią, Gruntowna *Domus Dei* Opoko, Angularny Wiary Swiętey kamieniu, niezłámany *Orbis Christiani* Atlanćie PIOTRZE Swięty, to lemma: *Ex hac Sol Justitiæ, tanquam Sponsus de thalamo suo processit.* Piszemy nád Morzem Mądrośći *Vas Electionis*, Doktorze Národow, Pochodnio świátá, niezgasła ná Kośćielnym lichtarzu, PAWLE Swięty, to Epigraphe: *surrexit ab æquore Titan.* Oddaiemy wam Apostolskie XIĄZĘTA doroczney Uroczystośći trybut, z tą rekognicyą; że Wy, niby Dwie Trąby, rozgłośiliśćie Boskie pod Niebem Imię, Wy niby strzeliste pro-

mienie, czyli Promieniſte Strżały, *Sagittas ſuas ardentes effecit*, świat cały z Chwałą Boską przelećieliśćie, że Wy, niby obfite Obłoki, *qui ſunt iſti, qui quaſi nubes volãt*, Miſtycznego od wſchodu do záchodu, portowaliśćie Febá, że Wy rownym Apoſtolskiey náuki świátłem, Dźień NIESTWORZONEGO SŁONCA, świátu uczyniliśćie iáśnieyſzy. Uczyńćieſz y teraz Swięći APOSTOŁOWIE, iáśnieyſze fortunnych Sukceſſow źiemianom Słońce, zkieruyćie zá poważną interceſſyą Waſzą, Nie ſtworzonego *ad vota ſupplicantium* Hiperyoná, żeby łaskawemi promieniami, świát cáły obiáśniwſzy, my z tąd dni pogodne, przy ſpokoy nych liczyć mogli momẽtách, á potym z Wámi, po okropney żyćia tego nocy, Dniá ſzczęśliwey powinſzowáć ſobie wieczności, Amen.

SIT
DOMINI NOMEN
BENEDICTUM.